

Інформація для педагогів та батьків «Формування у дітей національної свідомості за допомогою рухливих ігор»

Традиційні народні рухливі ігри, будучи частиною культурно-історичної спадщини українського народу, мають значні можливості для вирішення багатьох завдань дошкільної освіти, зокрема залучення дітей до культури українського народу, виховання в них національної свідомості, формування стійкого інтересу до матеріалу народознавчого змісту, бажання пізнати його глибше та використовувати в повсякденному житті.

З кожним роком наші діти все менше і менше грають у народні ігри. Комп'ютер, планшети, ігрові приставки заповнили душі наших дітей, вони перестають спілкуватися одне з одним, живуть у примарному світі, стають кволими як фізично, так і духовно.

Знання педагогом народних ігор допоможе цікаво і змістовно проводити дитяче дозвілля, зберегти та передавати прийдешнім поколінням звичаї і традиції українського народу.

Окрім того, дитина за допомогою ігор отримує перші важливі конкретні знання: **вивчення рухів і предметів, величин і відстані, сили і координації власних рухів** (ходьба, біг, стрибки, метання, кидання, ловіння, лазіння, пересування різноманітних предметів тощо).

Велике значення для розвитку слухового сприймання й естетичного відчуття належить **співу та вправам зі звуконаслідуванням**.

У грі дитина відображає те, що бачить у своїй сім'ї, віддзеркалює навколишній світ.

Народні ігри - це джерело пізнання та виховання загальнолюдських цінностей.

Різноманітність ігор, багатоплановість їх характеристик зумовлюють можливість різного підходу до **класифікації народних ігор**.

Так можна класифікувати їх за такими ознаками:

- За віком (дошкільний, шкільний, юнацький);
- За статтю (для дівчаток, для хлопчиків);
- За порою року (весінні, літні, осінні, зимові);
- Хатні і надвірні;
- Ігри за участю педагога і самостійні ігри;
- Рухливі ігри та забави зі співом, примовлянками; ігри з предметами; ігри на розвиток рухових якостей;
- Сюжетні і несюжетні і таке інше.

Народні ігри, коріння яких сягає глибини віків, є дієвим засобом розвитку дитини в умовах національного відродження.

Так, народні ігри поділені на *сюжетні й безсюжетні*.

Беручи до уваги виховні можливості змісту, *в сюжетних іграх* виділено наступні теми: явища природи, тваринний світ, рослинний світ, праця людей, сімейно-побутові ігри та ігри історичної та соціальної спрямованості.

До безсюжетних ігор, за наявності основних рухових дій, увійшли: ігри- ловітки, ігри-перебіганки, ігри з предметами, малорухливі ігри. За рівнем рухливості дітей та ступенем фізичного навантаження виокремлюють ігри малої, середньої та великої рухливості.

Народні ігри умовно можна поділити на *хатні та надвірні*. Серед ігор надворі виокремлюють *масові, гуртові та парні*. Масові ігри, своєю чергою, бувають *командні*, коли гурт ділиться нарівно, і такі, де один ведучий, а решта гравців діє кожен сам за себе.

Існують, деякі принципові особливості, що характеризують надвірні ігри і виокремлюють їх серед решти ігор з правилами. Поперше, це ігри, які виникають з ініціативи дітей, так звані *самостійні* що не вимагають участі дорослих. По-друге, виникають у різновікових колективах дітей. І, по-третє, носієм надвірних ігор є дитяче співтовариство.

Крім функції соціалізації, що є у всіх надвірних іграх, доцільно виокремити специфіку окремих груп ігор, є *ігри, спрямовані на розвиток пізнавальних процесів*, зокрема, пам'яті, уваги, уяви, мислення, навичок невербальної комунікації, а також ігри, *спрямовані на розвиток фізичних якостей*, а саме: швидкості, витривалості, сили, спритності, гнучкості.

Особливо важливо підкреслити *інтернаціональність і толерантність надвірних ігор*. Їх величезний діапазон дає змогу вибрати ігри, у яких можуть брати участь діти з різним рівнем володіння мовою, розвитку інтелекту і фізичних можливостей. Надвірні ігри необхідно використовувати в педагогічному процесі, залучаючи до участі дітей з особливими потребами. Це дасть змогу набути всебічного досвіду взаємодії.

Доволі цікавий і такий факт, що у різних культурах і в різні епохи існували схожі між собою надвірні ігри - змінюються назви, правила гри, але суть загалом залишається тією самою. Це дозволяє говорити про те, що в подібних іграх закладені цінності, які є основоположними для розвитку дітей в усі часи і в усіх культурах.

Необхідно повернути дітям у дошкільному навчальному закладі народні ігри у їхньому автентичному вигляді та значенні.

Традиційні народні рухливі ігри, будучи частиною культурно-історичної спадщини українського народу, мають значні можливості для вирішення

багатьох завдань дошкільної освіти, зокрема, залучення дітей до культури українського народу, виховання в них національної свідомості, формування стійкого інтересу до матеріалу народознавчого змісту, бажання пізнати його глибше та використовувати у повсякденному житті.

Інформацію ідготував інструктор з фізкультури
Котляр Тетяна Володимирівна.

КОТЛЯР ДНЗ №366